

מונולוג של חיים בר־לב

אוויר כנגב כשאני הייתי קמב"ץ שם. אני כהחלט מרגיש שיש לי הכנה מיוחדת עם הגנרלים-בדימוס ליד שול-ה'הממשלה. זה מתבטא בעיקר בהכנה מיקצועית, כשמדובר על נושאים צבאיים, התמצאות. אבל אנחנו לא מוליז'ים בשאר השרים. שכל ישר תורם הרבה בישיבות הקבינט. ניתן לעצב עמדה גם ללא כל רקע צבאי. מאניירות? אל תשכחי שהגנרלים, המכהנים כיום כממשלה, נמצאים כפר' לטיקה מאז 1973. זה לא עניין של "התקללנו", אבל, כן, ההבנה כינינו

הוא נשאר שם. 40" החברה שבאו להיפרד ממני, ושתמונותיהם היו באלבום, נותרו אר' בעה בחיים — שלושה הגיעו ארצה, ואחת הוחבאה בזמן המילחמה באירופ' פה. השאר התגייסו לפרטיזנים ונפלו בידי הגרמנים. הוריי ואחי הקטן הגיעו ארצה ב' 1941, ברכבת האחרונה של האוריינט" אקספרס לפני פלישת הגרמנים ליר' גוסלביה. הם עשו, כך סיפר לי אחי, חיים משוגעים. היה להם הרבה כסף, שאסור היה להוציאו מיוגוסלביה. לכן

לרות? יסה: נולדתי בווינה. כש' הייתי בן 3 עברנו ליוגוסלביה. היינו שלושה ילדים: אחותי, אני ואח קטן. זיכרונות? ציוניסם! כשאחותי הגדול' לה סיימה גימנסיה — היא היתה חברת השומר-הצעיר — היה נהוג שאחרי הגימנסיה הולכים להכשרה בת שני' תיים בסלובניה. אבל אז, ב'1938, גורו עליה הוריי: "עכשיו תסעי ישר לפלש" תינה" ונערה צעירה, יפהיפה, נסעה לברה. את זאת לא אוכל לשכוח. שנה אחריכן, כשהייתי בן 14 וחצי

"I AM A MAN!"

"כמו כספת שלא סגרו אותה..."
חיים בר־לב לא נחשף בקלות, לא מסגיר רגשות. בכל זאת, למושג "קוֹבְרֵילַב" יש ערך רגשי עבירו. 15 שנים אחרי מלחמת יום־הכיפורים, המילחמה שבה נפרץ קוֹיִבֵּיצוֹרִים שנקרא על שמו, די באיזכור המושג "קוֹבְרֵילַב" כדי להזיז משהו אצל האיש המבוקר הזה. וכך אמר: "הציבור מתחלק לשני חלקים: "מבקרים מיקצועיים, המבינים בדיוק את העניין ומבקרים אותו מתוך מניעים פוליטיים, ואנשים שאינם מבינים. שמעו משהו, וזה נדבק. "מה שמכונה קוֹבְרֵילַב זה נכסי דה־אל־נייד. היו אלה ביצורים, שהלוחמים היו צריכים לתפעל אותם. אבל הלוחמים פשוט לא היו. זה דומה לכספת משוכללת, שפשוט לא סגרו אותה.

ראש־הממשלה, אין שום תפקיד שהוא כליכך מכריע כמו תפקיד הרמטכ"ל. כשסיימתי להיות רמטכ"ל — כגיל 47 — ידעתי שאין לי לאן לשאוף מע' בר לזה. כיום, כגיל 60, יש לי שאיפות אחרות. איזה שאיפות? לתרום עוד כמה שנים למדינה, לזכות בכריאות טובה. שירתתי בצבא 25 שנים, עד שהת' מניתי כרמטכ"ל. אי־אפשר לומר שהי' לך לי בקלות: במפא"י חשבו אז שאני שייך לאחודות־העבודה. באחודות־העבר' דה הרי ירעו שאני לא שייך לשם, אז שייכו אותי למפ"ם, מפני שירעו שבא־תי מהשומר-הצעיר. במפ"ם חשבו שאני שייך למפא"י. אז עוד עשו חשבונות כאלה בהקשרים של קידום צבאי.

הם קנו בכתימלון ביוגוסלביה, קנו, קנו, ביזבוז כסף בתורכיה. **● בעלי־חיים: "הייתי חצי מלך האורווה"**
ה מילדות. תמיד היה לנו כלב כנתי. יש לי גם כלב או שניים עכשיו. כשהייתי ילד, היתה מולנו חנתת מיטטרה. הייתי עומד ומסתכל, במשך שעות, איך השוטרים רוכבים על סר' סים.

וסיימתי את מה שנקרא "הבגרות הק' טנה", הגיע תורי לעלות ארצה. תארי לעצמך, בחור בן 14 וחצי עולה לרכבת בתחנה של זאגרב. גם אני הייתי הניד השומר-הצעיר. אני זוכר איך כל הגדוד בא להיפרד ממני. כל אחר מחברי־הג' הוד הביא תמונה, והרביק לידה תלתל של עצמו. החפצים שלי כבר היו ארוי זים. פחדתי פחד־מוות שיבואו ויחפשו בחפציי וימצאו את האלבום. לכן לקחתי תי את האלבום עם המזכרות והתל' תלים והחבאתי אותו מתחת לספסל.

אחר־כך, כשעליתי ארצה והגעתי למיקוה־ישראל, הייתי שם חצי מלך־האורווה. לא, לא סייס ראש, אבל הייתי "מאכר", מפרול, מאלף. אני עדיין רוכב. כן, גם אחרי הפ' ציעה. (הפציעה המפורסמת בעיקבות נפילה מסוס, שאחריה צלע בר־לב כמי' שך תקופה ארוכה.) חיות הן יצורים שלא מתלוננים, לא מתאוננים, לא משיכים לך. תלוי מי. סוס, למשל, אין לו שכל בכלל. לכלב — יש אינטליגנציה. סוס זה כמו כיכ' שה, כמו עז, מבחינת האייקיו. מה פירוש, אם אני מתקשר לבעלי־חיים? אני אוהב חיות, אוהב לטפול בהי' יות. למשל, סוס: חושבים שהוא באמת מתלהב מזה שמלטפים אותו. אבל זה האדם המתלהב מכן! כל מה שהסוס צריך זה "עזבו אותי במנוחה" מבחינת האופי, סוס הוא חיה נחמדה. באופן עקרוני, הוא מצייט. אם לימדו אותו משהו, הוא יציית בשימחה. לא כל סוס...

אחר־כך, כשעליתי ארצה והגעתי למיקוה־ישראל, הייתי שם חצי מלך־האורווה. לא, לא סייס ראש, אבל הייתי "מאכר", מפרול, מאלף. אני עדיין רוכב. כן, גם אחרי הפ' ציעה. (הפציעה המפורסמת בעיקבות נפילה מסוס, שאחריה צלע בר־לב כמי' שך תקופה ארוכה.) חיות הן יצורים שלא מתלוננים, לא מתאוננים, לא משיכים לך. תלוי מי. סוס, למשל, אין לו שכל בכלל. לכלב — יש אינטליגנציה. סוס זה כמו כיכ' שה, כמו עז, מבחינת האייקיו. מה פירוש, אם אני מתקשר לבעלי־חיים? אני אוהב חיות, אוהב לטפול בהי' יות. למשל, סוס: חושבים שהוא באמת מתלהב מזה שמלטפים אותו. אבל זה האדם המתלהב מכן! כל מה שהסוס צריך זה "עזבו אותי במנוחה" מבחינת האופי, סוס הוא חיה נחמדה. באופן עקרוני, הוא מצייט. אם לימדו אותו משהו, הוא יציית בשימחה. לא כל סוס...

צילום צמית העולם הזה

אין תפיסה טובה יותר מאשר לבצר, לתכנן מארבים בין הביצורים ועתודות־שריון קרובות. אבל ביצורים לבדם לא יכולים לעצור חמש אונדות מצריות. "לא אני גיבשתי את הקונספציה של הקו. מיניתי לשם כך צוות. אבל ברור שהתפיסה היתה מקובלת עלי. כולם חשבו שהביצורים יעצרו את המצרים. הביצורים לא עצרו, לא בגולל התפיסה, אלא מפני שהתפיסה לא מומשה. גם ועדת־אגרנט קבעה זאת במפורש. למרות שלא היו לוחמים, אף מעוז אחד לא נפל ב־24 השעות הראשונות למלחמת יום־הכיפורים. המעוז האחרון פונה רק אחרי שישה ימים. המצרים לא הצליחו לכבוש אותו במשך שישה ימי־מילחמה, וזה רק מוכיח את נוכחות התפיסה." האם הוא חש שנעשה לו עוול היסטורי? "אנשי־המיקצוע יודעים את האמת, יודעים שלא היה כוח־אדם עם מרוץ המילחמה. חלקם מבקרים את התפיסה ואותי מטעמים פוליטיים." הנושא הזה מרגיז אותי? "מרגיז! הבעיה היא לא אם זה מרגיז. השלמתי עם זה שזהו קטע בעייתי בהזדמנויות שונות. הסברתי זאת בכל מיני פורומים, כתבו על כך מומחים, פרשנים צבאיים. אבל אין זה אומר שאם אתה כותב — אתה גומר עניין. יבוא יום ואכתוב את הספר שלי."

הקבע. לא תיכננתי לעצמי קאריירה צב' אית, ובוודאי שלא יערתי עצמי לרמט" כ"לות. הסתיימה מלחמת־העצמאות. הייתי אז מג"ד. כבר נרשמתי לאוני' ברסיטה, כשבאו והציעו לי לתתם לעוד שנה. כל הדור שלי — צביקה זמיר, עוזי נרקיס — כולנו תתמנו לש' נה, ולעוד שנה ולעוד שנה... אחרי שנה באו והציעו לי להיות מפקד־קורס. אז חתמתי לעוד שנה. רוב השרות הצבאי שלי היה כזה: חתימה לשנה, מקסימום לשלוש שנים. זה היה הדור שלי. כיום זה אחרת: יש פנימייה צבאית, וחבר'ה מכשירים עצ' מם מגיל צעיר.

אני זוכר איך שבזמני הופיע לפנינו ראש אכ"א וסיפר לנו על תנאי־פרישה בהנצט בו תמיהה. לא היה לנו מושג על מה הוא מרבה. מי תיכנן אז, מי חשבו: חברים־לנשק? זה קיים — יותר חב' רים למילחמות, מאשר חברים מהצבא. אני סוחב חברים כאלה מהפלמ"ח. אלה חברים שגם אם לא פגשתי אותם במשך שנתיים — אנחנו נפגשים וכאילו לא קרה כלום. שמות מוכרים? צביקה זמיר, עוזי נרקיס, יוסף יריב. האם יש לי חבר כזה בפוליטיקה? אולי עוד ייצמן. הוא היה מפקד חיל'

● פחדים: "חשוב לי מאוד להצליח"
פחדים? פחדים? מיוחדים? פחד מכישלון? אני לא יודע אם אפשר לכנות זאת "פחד". אם הכישלון אינו אובייקטיבי, ומי ייחסים לך, בכל זאת, כישלון — אין לך מה לעשות, עד כמה שזה מרגיז. אחרת — צריכים להפיק לקחים מכל כישלון. כן, חשוב לי מאוד להצליח. האם אני שאפתן? רוקא לא. קשה לי להגיד בר' יוק אם הלך לי בקלות או בקושי: תמיד תמיד הלכתי לתפקידים רק אם חשבתי באמת שאני האיש המתאים ביותר. אחי רת — לא התמודדתי.

מורגשת בדיונים. האם אני מתגעגע לתקופת־הצבא? כל דבר בעיתו. לא, אני לא מתגעגע לצבא. זאת תקופה יפה, שהסתיימה לפ' ני 15 שנים. געגועים? לתקופה הראשונה של המדינה, לשנים הראשונות — הכוח שהיה בנו, הממשלה שהיתה אז, האי וויה, רוח־ההתנבחות, ההרגשה. יש תיזה שאני מסכים איתה — שרק מי שירע מהי מילחמה, יכול לר' עת לרצות שלום. יש באמת משהו כזה. לא נעים לומר, אבל המילחמות שלנו היו מילחמות קלות. לא ניהלנו מילחמה במשך שש שנים כמו באירופ' פה. מדינות כמו אנגליה, שסבלו, מע' ריכות יותר שלום מאשר מדינות שלא סבלו, והן יימנעו מלזיז מילחמה מיו' תרת. ראיתי זאת, כשלמדתי באוניברסי' טת קולומביה בארצות־הברית בעת משכר־הטילים. האמריקאים עשו אז שרירים, אמרו לרוסים: "נראה לכם" הרוסים כמעט תקפו, אבל לכסף חזרו

אני זוכר איך שבזמני הופיע לפנינו ראש אכ"א וסיפר לנו על תנאי־פרישה בהנצט בו תמיהה. לא היה לנו מושג על מה הוא מרבה. מי תיכנן אז, מי חשבו: חברים־לנשק? זה קיים — יותר חב' רים למילחמות, מאשר חברים מהצבא. אני סוחב חברים כאלה מהפלמ"ח. אלה חברים שגם אם לא פגשתי אותם במשך שנתיים — אנחנו נפגשים וכאילו לא קרה כלום. שמות מוכרים? צביקה זמיר, עוזי נרקיס, יוסף יריב. האם יש לי חבר כזה בפוליטיקה? אולי עוד ייצמן. הוא היה מפקד חיל'

● צבא: "נשמנו את וייצמן, חשבתי לפרושו"
היות רמטכ"ל — זה היה שיא בקאריירה. מאז, חוץ מתפקיד

רגל שבורה אחרי הנפילה מהסוס. סוס זה כמו כיבשה, כמו עזי'